

Valtuustoaloite: Tukea nuorille kuukautisköyhyyteen kouluhin ilmaisten kuukautissuojien muodossa

Kaupunginvaltuusto 08.09.2025 § 109

”Lapsiperheköyhyyden lisääntyessä myös nuorten kuukautissuojien hankinta on perheessä taloudellisesti tiukassa. Valitettavasti perhe saattaa joutua valitsemaan ostaako ruokaa vai kuukautissuojia. On tärkeää puuttua taloudelliseen nuorten väliseen epätasa-arvoon, eikä kenenkään tulisi joutua käyttämään wc-paperia vain siksi, että asianmukaisiin kuukautissuojiiin ei ole varaa. Monissa perheissä kuukautissuojia ostetaan useammalle nuorelle, ja jokainen joka joutuu priorisoimaan budjetissa rahaa suojiin, elää kuukautisköyhyydessä.

Kokeilua maksuttomien kuukautissuojien jakamisesta on jo useasta kunnasta. Helsingissä on mm. 2021 tehty kokeilu, jossa kuukautissuojia on jaettu perusopetuksessa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Puutteellinen kuukautishygienia on myös terveydelle haitallista.

Plan International Suomen kyselytutkimuksessa lähes kolmannes suomalaisista vastaajista ilmoittaa käyttäneensä kuukautissuojia silloin tällöin tai usein suositusaikaa pidempään, koska suojien hinta on niin korkea. Kuukautisten aikainen hygienia ja tunne siitä, ettei tarvitse pelätä ohivuotoja tai hajuhaittoja, liittyy oleellisesti omanarvontuntoiseen elämään. Kuukautisköyhyyteen liittyvästä stressistä ja häpeästä on vaikea puhua kenellekään, mutta vähentämällä kuukautisköyhyyttä nämä psykologiset haasteetkinpoistuisivat.

Em. kyselyyn vastasi kaikkiaan hieman yli tuhat 15–60-vuotiaasta tyttöä ja naista, joista 14 prosenttia ilmoitti, että heillä oli ollut silloin tällöin tai usein vaikeuksia saada rahat riittämään kuukautissuojiiin. 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä vastaava osuus on korkeampi, 22 %. Suuri enemmistö vastaajista (80 %) on sitä mieltä, että kouluissa pitäisi olla ilmaiseksi saatavilla kuukautissuojia.

Me allekirjoittaneet esitämme aloitteen muodossa , että Ylöjärven kaupunki selvittäisi kustannusarvion ilmaisten kuukautissuojien tarjoamisesta peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa sekä tarjoaisi kuukautissuojat vuoden 2027 alusta.

Ylöjärven sosialidemokraattinen valtuustoryhmä ym.”

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Päätös: Kaupunginvaltuusto päätti lähettää em. valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 29.09.2025 § 317

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen kasvatus- ja opetuslautakunnalle lausuntoa varten.

Päätös: Hyväksyttiin sillä kaupunginjohtajan tekemällä lisäyksellä, että lähetetään valtuustoaloite lausunnolle myös nuorisovaltuustolle.

Nuorisovaltuusto 03.12.2025 § 95

Nuorisovaltuusto keskustelee valtuustoaloitteesta ja antaa asiaan lausuntonsa.

Päätös Käydyn keskustelun pohjalta nuorisovaltuusto päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Ylöjärven nuorisovaltuusto tukee aloitetta ja näkee kuukautissuojien ilmaisena tarjoamisen tärkeänä. Kuukautissuojien tarjoaminen kouluissa auttaisi etenkin heikoimmassa asemassa olevia perheitä ja nuoria selviämään arkea rasittavasta kuluerästä. Nuorisovaltuusto kokee, että kuukautissuojien jakaminen ilmaisena koulussa auttaa myös vähentämään stigmaa kuukautisten ympäriltä ja kuukautisista tulisi neutraalimpi asia muutoksen myötä.

Nuorten ei kuuluisi joutua miettimään, onko koulussa mukana kuukautissuojia ja miten ne saisi riittämään mahdollisimman pitkään. Suojien jakaminen helpottaisi myös niiden vaihtamista koulupäivien aikana, kun niitä olisi tarjolla vessoissa vapaasti, eikä tarvitsisi stressata esimerkiksi ystävältä tai terveydenhoitajalta kysymistä sekä tunnilta lähtemistä suojan kanssa.

Jos nuori joutuu ottamaan riskin oman terveyden kustannuksella ja käyttämään suojaa suositeltua pidempään, voi tästä aiheutua muun muassa tulehduksia, jotka voivat olla jopa hengenvaarallisia. Aloitteessa esitetyt keinot parantaisivat nuorten elämänlaatua sekä terveyttä vähentämällä suojiin liittyviä stressitekijöitä.

Kasvatus- ja opetuslautakunta 13.08.2026 § 108
398/12.09/2025

Valmistelija: Vs. sivistysjohtaja Kirsi Riihioja

Seloste ja perustelut: Valtuustoaloitteessa esitetään maksuttomien kuukautissuojien järjestämistä kouluihin. Kuukautissuojien saatavuus kytkeytyy osaltaan oppilaiden hyvinvoinnin, yhdenvertaisuuden ja sujuvan arjen edellytysten turvaamiseen. Tämän kaltainen toiminta tukisi hyvinvoinnin edistämistä kouluympäristössä sekä täydentäisi nykyisiä käytäntöjä, sillä oppilasterveydenhuolto tarjoaa jo tällä hetkellä oppilaille yksilöllistä ohjausta, neuvontaa sekä kuukautissuojia.

Maksuttomia kuukautissuojia on tällä hetkellä tarjolla Hämeenlinnassa, jossa parhaillaan kerätään kokemuksia pilotin vaikutuksista. Hämeenlinnassa kustannukset ovat jääneet noin 10 prosenttiin arvioidusta 15 000 euron vuosibudjetista, joka perustui oletukseen, että käyttö olisi 15 suojaa tyttöä kohden kuukaudessa ja että kyse olisi ainoasta käytettävissä olevasta suojasta.

Ennen mahdollisia pysyviä ratkaisuja Ylöjärvellä voidaan selvittää toimintamallin vaikutuksia rajatun pilotin avulla. Pilotti kohdennettaisiin yläkouluille. Pilotti voidaan käynnistää hyvinvointipalvelujen tehtäväalueen toimesta jo kuluvan vuoden aikana talousarvioon varatulla hyvinvoinnin edistämisen perustoimintarahalla.

Pilotin avulla voidaan suunnitella ja arvioida toimintamallin toteutettavuutta, kustannusvaikutuksia sekä vaikutuksia oppilaiden arkeen.

Pilotin aikana voidaan kartoittaa myös kuukautissuojien käyttöön ja toiveisiin liittyviä kokemuksia sekä sitä, onko tarkoituksenmukaisinta tarjota siteitä, tampona tai kestävän kehityksen näkökulmasta kuukautiskuppeja.

Lisäksi pilotin avulla voidaan luoda pohjaa toiminnan järjestämiseen liittyville yhteistyökäytänteille koulussa tyoskentelevien ammattilaisten (kaupunki ja hyvinvointialue) kesken.

Mahdollinen maksuttomien kuukautissuojien laajamittainen ja pysyvä saatavuus koulutiloissa edellyttää myöhemmin erillistä päätöstä vahvistettavasta toimintamallista, rahoituksesta sekä jakelun ja ylläpidon käytänteistä, valvonnasta ja arvioinnista.

Toimivalta:	Hallintosääntö 94 §
Lisätietoja päätöksestä:	Vs. sivistysjohtaja, Kirsi Riihioja, 050 524 3371, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi
Esittelijä:	Vs. sivistysjohtaja
Päätösehdotus:	Kasvatus- ja opetuslautankunta päättää antaa vastauksensa aloitteeseen edellä olevan selosteosan mukaisena.
Päätös:	Hyväksyttiin keskustelun jälkeen.